Alrijne ziekenhuis

Keel-, Neus- en Oorheelkunde

Brok in de keel

Contactgegevens Alrijne Ziekenhuis

Alrijne Ziekenhuis Leiden
Houtlaan 55
2334 CK Leiden
071 517 8178

Alrijne Ziekenhuis Leiderdorp
Simon Smitweg 1
2353 GA Leiderdorp
071 582 8282

Alrijne Ziekenhuis Alphen aan den Rijn
Meteoorlaan 4
2401 WC Alphen aan den Rijn
0172 467 467

www.alrijne.nl

Deze folder geeft u informatie over een brokgevoel in de keel.

Klachten

Een brokgevoel in de keel komt vaak voor. Veel mensen zijn hierover ongerust, maar meestal is het een onschuldig probleem.
Mogelijke klachten kunnen zijn:

- het gevoel van een slijmprop in de keel die niet weggeslikt kan worden;
- een gevoel dat er een graat of een korreltje in de keel zit;
- een branderige, pijnlijke of geïrriteerde keel.

Het brokgevoel zit meestal ter hoogte van het strottenhoofd. U wilt het weg krijgen door te schrapen, te kuchen of vaak te slikken. Hierbij komt altijd wel wat slijm vrij.
We noemen het een brokgevoel als er geen lichamelijke oorzaak is die de klacht kan verklaren. Meestal heeft u er last van tussen de maaltijden. Is er wel een lichamelijke oorzaak, dan voelt u het vooral tijdens de maaltijd. Ook kan de stem schor of hees zijn. De oorzaken van het brokgevoel leest u verderop in deze folder.

Oorzaak

Spierspanning
Tijdens het slikken, maar ook bij schrapen en kuchen, worden bepaalde keel- en halsspieren aangespannen.
U kunt dat bijvoorbeeld zien aan de adamsappel (het vooruitstekende, bovenste gedeelte van het strottenhoofd), die bij de slikbeweging op en neer gaat. Als de spieren gespannen blijven, kan dit tot gevolg hebben dat een brok in de keel gevoeld wordt. Als u minder gespannen bent, heeft u vaak minder last.

Slijmgevoel
Het brokgevoel kan ook aanvoelen als een slijmgevoel in de keel. Normaal neusslijmvlies produceert elke dag veel slijm, dat regelmatig wordt doorgeslikt.
Hierbij komt ook nog het speeksel. Samen is dat een paar liter vocht per dag, dat we doorslikken zonder het te weten. Maar als u zich deze productie van slijm en vocht bewust wordt, kunt u dit als een brokgevoel ervaren.

Wat gedaan kan worden

Geruststelling
Het is vaak al een opluchting wanneer de KNO-arts geen afwijkingen vindt. Door deze geruststelling verdwijnt de klacht vaak vanzelf. Dit vindt meestal geleidelijk plaats, met af en toe nog opspelen van het brokgevoel. Na enkele weken tot maanden is het definitief verdwenen.

Stress
Spanningen en problemen kunnen zich met verschillende lichamelijke klachten uiten. Bij de een in rugklachten of hoofdpijn, bij de ander in een brokgevoel. Uw huisarts kan helpen uw probleem onder woorden te brengen en zo nodig een andere hulpverlener inschakelen.

Logopedie
Soms kan logopedie helpen om de klachten te bestrijden. U krijgt dan oefeningen waarbij u leert de keel- en halsspieren beter te ontspannen.
Als het brokgevoel niet verdwijnt of als er klachten bijkomen, vraag dan een nieuw onderzoek aan. Soms heeft een klacht die op brokgevoel lijkt namelijk wel een lichamelijke oorzaak.

Lichamelijke oorzaken
Het brokgevoel kan een bijkomende klacht zijn van een lichamelijke aandoening. De meest voorkomende oorzaken zullen hierna worden besproken. Meestal heeft u naast het brokgevoel ook andere klachten, zoals moeite om vaste voeding door te slikken, keelpijn, oorpijn of heesheid.
Uw KNO-arts zal dan ook eventuele andere oorzaken proberen op te sporen. Het is meestal niet nodig om alle onderzoeken te ondergaan die verderop worden besproken. Belangrijk is dat dan met een beperkt onderzoek de oorzaak wordt gevonden, zodat u zo snel mogelijk uit de onzekerheid bent en de behandeling kan beginnen. Onnodig onderzoek moet altijd worden vermeden.

Een kwaadaardige afwijking (keelkanker)
Hierover maakt men zich vaak de meeste zorgen. Een kwaadaardige aandoening van het slijmvlies van de keel, het strottenhoofd of de slokdarm is gelukkig zeldzaam. De kans hierop is wel sterk verhoogd bij langdurig roken en gebruik van overmatig alcohol. Als het brokgevoel samengaat met stemverandering, moeite met eten, gewichtsverlies en oorpijn is onderzoek door een KNO-arts binnen 6 weken na optreden van de klachten noodzakelijk. Een kwaadaardige afwijking kan bij het eerste onderzoek meestal worden opgemerkt.

Neusbijholtenontsteking
Een ontsteking van de neusbijholten kan door extra ontstoken slijmafscheiding de keel irriteren, zodat een brokgevoel ontstaat. Daarnaast kunt u last hebben van hoofdpijn, snot, neusverstopping en reukverlies.

Allergie
Allergie voor met name de huisstofmijt, een bestanddeel van huisstof, leidt meestal tot klachten van neusverstopping. Maar u kunt ook last krijgen van uw keel, waar het een schraal, jeukend of brokgevoel kan veroorzaken.

Vergrote tongamandel
Helemaal achterop de tong bevindt zich een tongamandel. Door deze ligging is de tongamandel meestal niet direct goed te zien. Als in het verleden de keelamandelen zijn verwijderd, komt het een enkele keer voor dat de tongamandel zich vergroot. Deze vergrote tongamandel kan dan een brokgevoel geven. Dit brokgevoel kan ook ontstaan als de tongamandel chronisch ontstoken is. Bij een ontsteking kunt u ook last hebben van andere klachten, zoals keelpijn, een vieze smaak en koorts.

Spierspanning van het strottenhoofd
In en rondom het strottenhoofd lopen spiertjes, onder andere die van de stembanden. Bij verkeerd stemgebruik wordt een deel te intensief gebruikt. Dit kan een brokgevoel geven.

Aanlegstoornis van het strottenhoofd

Bij sommige mensen kunnen de stembanden zich soms niet goed sluiten. Hierdoor is de stem niet krachtig genoeg, zodat de stem gemakkelijk wordt geforceerd. Naast een brokgevoel klaagt men dan soms ook over een hese stem of een onvoldoende krachtig stemgeluid.

Spierspanning van de slokdarmingang

De slokdarmingang is een kringspier die bij een aantal mensen een te hoge spanning heeft. Dit kan als een brokgevoel aanvoelen. Schrapen van de keel en kuchen verhoogt juist deze spanning, waardoor de klacht blijft.
Bij mensen met een middenrifbreuk werkt het klepmechanisme tussen slokdarm en maag niet goed. Hierdoor kan maagzuur in de slokdarm omhoog komen. Om te voorkomen dat er maagzuur in het strottenhoofd en de luchtpijp komt, ontstaat een hogere spanning in de kringspier van de slokdarmingang met het brokgevoel als gevolg.

Reflux

Een brokgevoel in de keel kan ook door reflux van maagzuur veroorzaakt worden (zie onderstaande afbeelding). Maagzuur kan in de slokdarm omhoog komen. Om ervoor te zorgen dat er geen maagzuur in het strottenhoofd en de luchtpijp komt, ontstaat een hogere spanning in de kringspier van de slokdarmingang met het brokgevoel als gevolg.

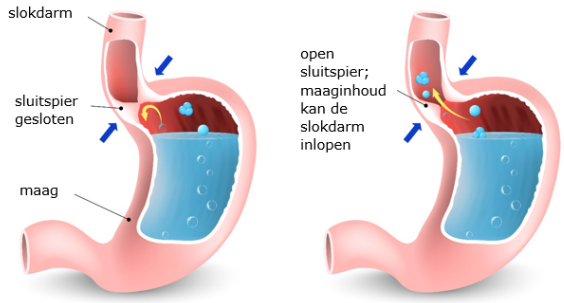

Dit kan gebeuren bij mensen met een middenrifbreuk, waarbij het klepmechanisme tussen slokdarm en maag niet goed werkt. Maar ook bij mensen zonder middenrifbreuk kan zure reflux voorkomen. Uw huisarts of KNO-arts kan u hiervoor, indien nodig, een proefbehandeling met maagzuurremmers voorschrijven.

Vergrote schildklier

De schildklier ligt voor en onder het strottenhoofd. Een vergrote schildklier kan soms zo tegen het strottenhoofd drukken dat dit merkbaar wordt als een brokgevoel. Vaak zijn er ook klachten van een te traag of te snel werkende schildklier.

Slijtage van de halswervels

Bij het ouder worden, worden de randen van de halswervels aan de voorzijde wat dikker. Omdat de slokdarm tegen de voorzijde van de halswervels aanligt, kunnen deze verdikkingen een brokgevoel geven.

Chronische keelontsteking

Hiervan is sprake als het slijmvlies in de keel langdurig wordt geprikkeld door neus- en neusbijholtenproblemen, maagzuur (3 in de afbeelding), prikkelende stoffen of droge lucht.

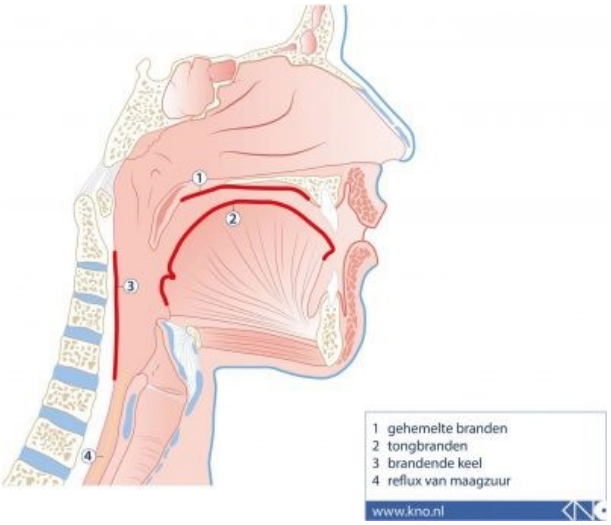

Bij bepaalde ziekten, zoals suikerziekte en bloedarmoede, kan het slijmvlies chronisch ontstoken zijn. Hierbij zijn ook klachten van een gevoelige plek in de luchtpijp, kriebel in de keel, hardnekkig hoesten, branden, neiging tot schrapen en lastig slikken. Roken, alcohol, koffie en sterk prikkelende stoffen (bijvoorbeeld pepermunt, drop en chocolade) houden deze klachten in stand, al lijken ze tijdelijk verlichting te geven. Dat is echter maar schijn.

Zenkers Divertikel
Door een zwakke plek tussen de spieren van de slokdarmingang ontstaat een zogenaamde 'blindzak'. Hierdoor kunnen klachten ontstaan van moeilijk slikken, het terugkomen van doorgeslikt voedsel, borrelende geluiden aan de hals, slijm in de keel, vermagering, slechte adem, verslikken en hoesten bij liggen.

Angina pectoris
Door onvoldoende doorstroming van de kransslagaderen van het hart ontstaat bij lichamelijke inspanning pijn op de borst en/of pijn uitstralend naar de linkerarm. In zeldzame gevallen echter geeft inspanning alleen een brokgevoel.

Onderzoek naar lichamelijke oorzaken van een brok in de keel

Keelspiegelen
Nadat de mond zover mogelijk is geopend en de tong zover mogelijk wordt uitgestoken, wordt deze door de KNO-arts met een gaasje vast gehouden. Een verwarmd spiegeltje wordt vervolgens in de keel gebracht en met het licht op de voorhoofdlamp onderzoekt de KNO-arts uw keel en strottenhoofd. Blijf tijdens dit onderzoek rustig ademen en probeer een eventuele kokhalsreflex te onderdrukken. U hoeft niet bang te zijn dat u te weinig lucht naar binnen krijgt want er is ruimte genoeg om te ademen terwijl het spiegeltje in de keel is (zie afbeelding).

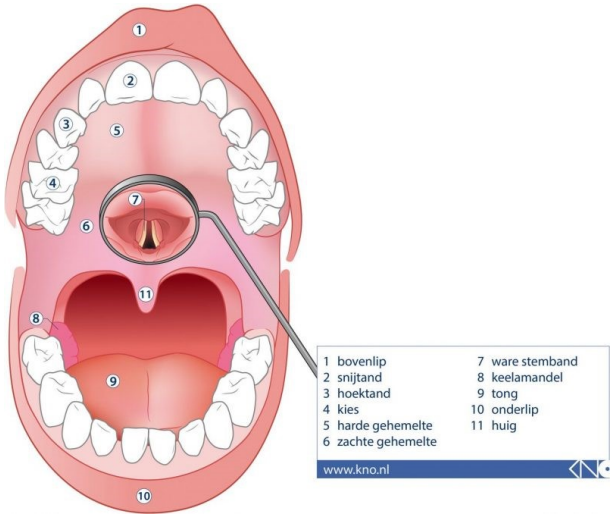

Op verzoek van de KNO-arts moet u "iiiiiiiiiiii" zeggen. Houd dit een aantal tellen aan. Het gaat om de functie van de stembanden te beoordelen en niet om het geproduceerde stemgeluid. Meestal lukt het zo het strottenklepje, de stembanden en de ingang van de slokdarm goed te bekijken. Indien u op verzoek "hè hè" zegt, kan ook de beweeglijkheid van de stembanden worden onderzocht.
Dit onderzoek vindt plaats bij het eerste bezoek aan de KNO-arts en duurt enkele minuten.

Fiberscopie
Bij sommige mensen is de neiging tot kokhalzen tijdens het onderzoek met de keelspiegel zo sterk, dat op een andere wijze moet worden gekeken. Er wordt dan gebruik gemaakt van een kleine fiberscoop (endoscoop). Dit is een buigzaam kijkertje van fiberglas in de vorm van een slangetje met een dikte van 4 mm. Na eventueel verdoven van de neus- en keelholte met een spray, wordt de fiberscoop via de neus opgeschoven tot voorbij het zachte gehemelte. Zo zijn de keel en het strottenhoofd goed zichtbaar. Over het algemeen verloopt dit onderzoek prettiger voor u dan het onderzoek met een spiegeltje.

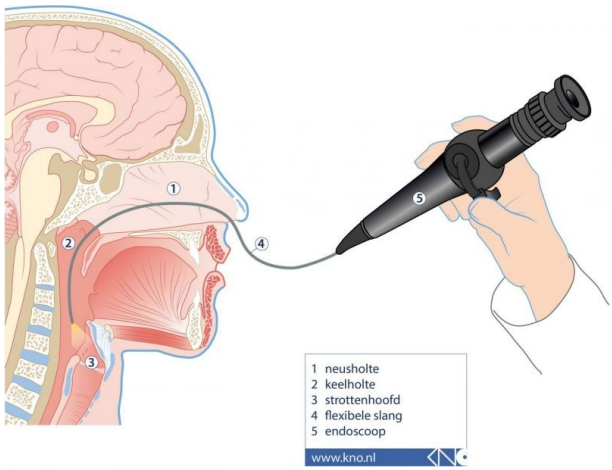

Het onderzoek van de slokdarm met behulp van een fiberscoop (oesophagoscoop) is uitgebreider. De keel en slokdarm wordt met een vloeistof verdoofd, waarna een slang met een dikte van 9 mm via de mond in de slokdarm wordt opgeschoven. Dit onderzoek vindt poliklinisch plaats en duurt inclusief verdoving ongeveer 30 minuten.
Let op: Als de neus- en keelholte is verdoofd, moet u zeker een uur wachten met eten en drinken om te voorkomen dat u zich verslikt.

Röntgenfoto
Het is niet altijd nodig röntgenfoto's van de hals en slokdarm te maken. Zo nodig kan een foto worden gemaakt van de neusbijholten. Heel soms wordt een scan gemaakt van de neusbijholten, keel, hals of schildklier.

Allergie-onderzoek
Onderzoek naar allergie wordt gedaan met de huidpriktest. Hierbij wordt door middel van een krasje of prikje in de huid een kleine hoeveelheid vloeistof in de huid gebracht. 20 minuten na het aanbrengen van de verschillende krasjes kan nagegaan worden of er een allergie bestaat.
Ook kan via het laboratorium een bloedonderzoek op allergie worden gedaan.

Logopedisch onderzoek
Bij intensief stemgebruik kunt u naar de logopedist(e) worden verwezen. Deze is deskundig op het gebied van de stem en kan bij keelklachten door foutief stemgebruik hulp bieden. Dit is vooral van belang bij beroepen waar men van de stem afhankelijk is. De logopedist(e) verricht onderzoek, geeft adviezen of gaat over tot logopedische behandeling. Hierbij wordt aandacht gegeven aan lichaamshouding, ademhaling en aan een ontspannen manier van stemgebruik. Afhankelijk van de onderzoeksbevindingen wordt de oorzaak van de klachten met u besproken en kan een behandelplan worden opgesteld.

Tot slot
Wat neemt u mee?
- uw (geldige) identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart, rijbewijs);
- uw medicatie-overzicht. Dat is een lijst met de medicijnen die u nu gebruikt. U haalt deze lijst bij uw apotheek.

Heeft u een andere zorgverzekering of een andere huisarts? Of bent u verhuisd? Geef dit dan door. Dat kan bij de registratiebalie in de hal van het ziekenhuis.
Zorgt u ervoor dat u op tijd bent voor uw afspraak? Kunt u onverwacht niet komen? Geeft u dit dan zo snel mogelijk aan ons door. Dan maken we een nieuwe afspraak met u.

Het is niet mogelijk om in deze folder alle details van een brok in de keel te beschrijven. Het kan zijn dat u ondanks de uitleg van uw KNO-arts nog vragen heeft of dat u meer informatie wilt. Aarzel dan niet contact op te nemen met de polikliniek KNO om extra uitleg te vragen.

Vragen
Heeft u nog vragen en/of opmerkingen naar aanleiding van deze folder, stelt u deze dan aan de baliemedewerker van de polikliniek.

De polikliniek KNO Alrijne Leiden heeft routenummer 17.
De polikliniek KNO Alrijne Leiderdorp heeft routenummer 19.
De polikliniek KNO Alrijne Alphen aan den Rijn heeft routenummer 44.

De polikliniek KNO van Alrijne Ziekenhuis (alle locaties) is van maandag tot en met vrijdag tussen 8.30 - 12.00 uur en van 13.30 - 15.30 uur te bereiken via telefoonnummer 071 582 8051.